

О Т Ч Е Т
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗАЛОЖЕНИ В
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (ПООС) НА ОБЩИНА ГАБРОВО
2023-2027г
2024г

Приета с Решение № 111 от 29.06.2023г. на Общински съвет – Габрово

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИЕ	3
2. ВИЗИЯ, ПРИОРИТЕТИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГАБРОВО ДО 2027г.	3
3. Отчет за изпълнение на приоритет 1 - Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми.	5
3.1 СЦ 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите. Информирано участие на заинтересованите страни: споделена отговорност, споделено управление.	5
3.1 СЦ 2: Екологизация на населените места - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии.	10
4. Отчет за изпълнение на приоритет 2- Населени места с високо качество на живот, модерна екологична инфраструктура и нулево замърсяване.	18
4.1. СЦ 1: Нулево замърсяване в населените места - предотвратяване и намаляване на замърсяването на водите, атмосферния въздух; безопасни нива на шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.	19
4.2. СЦ 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива /прилагане на принципа "нулеви отпадъци";.....	22
4.3 СЦ 3: Трансформация на модела на поведение и потребление към нулево замърсяване, развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност.....	23
5. Отчет за изпълнението на приоритет 3 - Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени.....	28
5.1. СЦ 1: "Смекчаване на изменението на климата".....	28
5.2 СЦ 2: "Постигане на устойчиво към изменението на климата общество и икономика".....	32
5.3 СЦ 3 "Изграждане на капацитет за осъществяване на преход към климатично неутрална община".	32
6. Отчет за изпълнението на приоритет 4 - Управление за ускорено постигане на целите за околната среда	36
6.1 СЦ 1: "Интегриране на принципите на устойчиво управление в секторните политики и нормативна рамка на общинско ниво"	36
ОБОБЩЕН ИЗВОД	36

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване на околната среда на община Габрово с период на действие 2023-2027г., е разработена в съответствие национални, европейски и местни политики, свързани с опазването и подобряването на качеството на околната среда. Тя е фокусирана върху въвеждането на зелени технологии и услуги, насърчаване на научните изследвания и иновации, свързани с ресурсната ефективност, кръговата икономика, използването на възобновяеми енергийни източници, както и адаптацията и смекчаването на измененията в климата.

Настоящият отчет за изпълнение на дейности през 2024 г., заложи в плана за действие към Програма за опазване на околната среда на община Габрово, е изготвен на основание чл.79, ал.5 от *Закон за опазване на околната среда*.

Той включва информация за извършените през отчетната година мерки, действия и ресурси, чрез които Община Габрово изпълнява национални, европейски и местни политики за постигане на устойчив и приобщаващ растеж, който гарантира здравословна околна среда, опазване и възстановяване на природния капитал и климатична неутралност.

2. ВИЗИЯ, ПРИОРИТЕТИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ГАБРОВО ДО 2027г.

Програмата за опазване на околната среда на Община Габрово и планът за действие към нея са рамкови документи. Те са отворени и динамични и подлежат на допълване и/или изменение при настъпване на промени в приоритетите на общината, националните и европейски стратегически документи, законодателството или други фактори със стратегическо значение.

Програмата се базира на принципите на стратегическото планиране. Тези принципи ръководят и организацията на дейностите и мерките по опазване на околната среда в община Габрово. Тя е съгласувана и със следните стратегически документи на регионално и местно ниво:

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за 2021-2027г.
- План за интегрирано развитие на община Габрово 2021-2027г.
- План за действие за устойчива енергия и климат на община Габрово до 2030г.
- Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Габрово 2021-2030г.
- План за устойчива градска мобилност на община Габрово 2021-2030г.
- Програма за управление на отпадъците на община Габрово 2021-2028г.
- Стратегия за развитие на зелената инфраструктура на гр. Габрово 2017-2023г.
- Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Габрово 2021-2027г.

Стратегическата рамка на програмата включва 4 приоритета, за всеки от които са дефинирани стратегически цели, области на действие, индикатори за измерване на промяната, необходимите ресурси, очаквани резултати и тяхното изпълнение.

ВИЗИЯ: ОБЩИНА ГАБРОВО - МОДЕЛ ЗА УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ, КОЙТО ГАРАНТИРА ЗДРАВΟΣЛОВНА ОКОЛНА СРЕДА, ОПАЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИРОДНИЯ КАПИТАЛ И КЛИМАТИЧНА НЕУТРАЛНОСТ

Приоритет 1: Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми

СЦ 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите. Информационно участие на заинтересованите страни: споделена отговорност, споделено управление.

СЦ 2: Екологизация на населените места - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии

Приоритет 2: Населени места с високо качество на живот, модерна екологична инфраструктура и нулево замърсяване

СЦ 1: Нулево замърсяване в населените места - предотвратяване и намаляване на замърсяването на водите, атмосферния въздух; безопасни нива на шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

СЦ 3: Трансформация на модела на поведение и потребление към нулево замърсяване, развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност

СЦ 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива /прилагане на принципа "нулеви отпадъци"

Приоритет 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени

СЦ 1: Сметчане на изменението на климата

СЦ 2: Постигане на устойчиво към изменението на климата общество и икономика

СЦ 3: Изграждане на капацитет за осъществяване на преход към климатично неутрална община

Приоритет 4: Управление за ускорено постигане на целите за околната среда

СЦ 1: Интегриране на принципите на устойчиво управление на околната среда в секторните политики и нормативна рамка на общинско ниво

СЦ 3: Надграждане на капацитета за управление на околната среда

СЦ 2: Информационност, публичност и ангажираност за околната среда на всички нива

3. Отчет за изпълнение на приоритет 1 - Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми.

Заложени са действия свързани с ограничаване на основните фактори, предизвикващи загуба на биоразнообразие и влошаване на екосистемните услуги и ползите, които те предоставят и акцентира върху въвеждането на базирани на природата решения за възстановяването им, както и интегриране на целите в областта на биоразнообразието и екосистемите в други сектори като селско стопанство и горско стопанство и при управлението на населените места. Целите и мерките за опазване на биологичното разнообразие и екосистемите се обвързват с целите за климата. В средносрочен план, чрез възстановяване на горите и подобряване на тяхното здраве и устойчивост, както и от развитието на „зелената“ градска инфраструктура, се очаква важен принос за изпълнение на политиката за климатична неутралност (увеличаване на поглъщането на въглерод от естествени поглъщатели), както и фокус върху защита на количество и качество на водните ресурси в горските територии. Предвидени са мерки за предотвратяване на навлизането и управление на разпространението на инвазивните чужди видове и опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите в общината.

Дефинирани са две стратегически цели (СЦ):

3.1 СЦ 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите. Информирано участие на заинтересованите страни: споделена отговорност, споделено управление.

Стратегическата цел е насочена към утвърждаване на водещата роля на природния капитал и екосистемния подход. Фокусът е поставен на усилията върху повишаване ефективността при опазване на биологичното разнообразие на територията на общината, опазване и възстановяване на екосистемите и екосистемните услуги и ползи, с акцент - възстановяване чрез прилагане на базирани на природата решения; насърчаване на устойчиви земеделски и горскостопански практики, биологичното земеделие и биоикономиката; ограничаване въвеждането и натурализирането на чужди видове в природата и контрол на широко разпространените инвазивни чужди видове.

През 2024 г. служители на дирекция ПП „Българка“ са извършвали проучвания на биоразнообразието на територията на парка чрез периодични наблюдения на видовете и местообитанията. Извършен е ежегодния мониторинг на видове: Снежнo кокиче (*Galanthus nivalis*), Елвезиевo кокиче (*Galanthus elwesii*), Горска съсънка (*Anemone sylvestris*), Розов божур (*Paeonia mascula*), Планинският крем (*Lilium jankae*); средно зимно преброяване на водолюбивите птици; мониторинг на Кафява мечка (*Ursus arctos*), Дива коза (*R. rupicapra*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*). Периодичното теренно проучване на биологичното разнообразие, включва също мониторинг на пролетни мигриращи птици, мониторинг на Джел и мъхове и свързаните с тях местообитания. Проучването е извършено в района на м. Узана, около вр. Малуша и вр. Българка, около яз. „Христо Смирненски“ и около с. Станчев хан. По време на мониторинга на Кафява мечка са открити следи. Не са открити Костенурки. От изброените растителни видове с добри показатели в числеността в пробните площи са Елвезиевo кокиче, Снежното кокиче и Горската съсънка. Има критичен спад в числеността на Розовият божур през последните няколко години. Представеният по долу снимков материал е от мониторинга на растителните видове извършван на територията на ПП „Българка“.

Горска съсънка (*Anemone sylvestris*)

Елвезиевото кокиче (*Galanthus elwesii*)

Жълт планински крем (*Lilium jankae*)

Снежно кокиче (*Galanthus nivalis*)

Гореописаните дейности са свързани с изпълнението на целите на Националната система за мониторинг на състоянието биологичното разнообразие (НСМСБР), която представлява комплексен механизъм за проследяване и обобщаване на промените в биологичното разнообразие на Република България в дългосрочен план. Това се осъществява, от една страна, чрез целенасочени и дългосрочни наблюдения на елементите на биологичното разнообразие, съпроводени със събиране, обработка, съхранение и пренос на данни, а от друга страна – чрез система за оценка и анализ на въздействията върху биологичното разнообразие, неговото състояние и мерките, които се предприемат за предотвратяване на загубата му.

Експерти на дирекция ПП „Българка“ са осъществили и мероприятия за поддържане на естествените природни процеси: поддържащи дейности в репродуктивната база за редки и застрашени растителни видове с. Поток: Червен божур, Жълт крем, Джел и други. В адаптационните волиери за дневни и нощни грабливи птици в с. Поток през 2024 г. са били настанени и отгледани Сиви, които са освободени.

Популяризиращи и образователни дейности и програми свързани с биологичното разнообразие и опазването на околната среда. Дирекцията на Природен парк „Българка“ е иницирала, организирала и участвала в различни публични и екологични инициативи, целящи приобщаването на децата и подрастващите към целите и идеите на природозащитата, екологията и опазването на околната среда. Експерти на ПП са провеждали: открити уроци и съв-

местни инициативи – „Опознай гората“, „Горска класна стая“, Урок за Деня на Земята, Горски срещи на Градище, „В света на приключението 8“, участвали са в лятна занималня на Община Габрово, фестивали и събития с екологична тематика - Узана поляна фест, Семе българско, Fun навън фест, „Седмица на гората“, „Да изчистим България“.

Други събития и дейности: представяне на дейността на парковата дирекция по време на международна обучителна програма в Индия; участие в работни срещи семинари, свързани с мониторинга на биоразнообразието и борбата с престъпления срещу природата; участие в Национална среща на посланиците на Европейски пакт за климата; обмен в Център за тестване и гасене на горски пожари във Франция; участие в XVIII Международен конгрес по горска педагогика; участие в Лагер за иновации "Gabrovo Inovation Camp 2024".

Дейности по изграждане на нова и поддържане на съществуваща техническа и туристическа инфраструктура.

През изминалата 2024 година на територията на Община Габрово са извършени дейности, свързани с поддръжката и облагородяването на природни и исторически обекти, с цел тяхното съхранение и подобряване на условията за посещение от туристи. Почистени и окосени са три екопътеки, които са важна част от туристическата инфраструктура на региона.

Екопътека „Градище“ е почистена от растителност и обраствания, което позволи да се възстанови достъпността и видимостта по целия маршрут. Особено внимание е обърнато на зоната около историческите крепостни останки на Градище, които са важен културно-исторически обект.

Екопътека „Люляци – Дебел дял“ е старателно окосена и почистена от отпадъци, което подобри условията за пешеходни и велосипедни разходки.

Дейностите по екопътека „Иглика“ - косене на тревни площи и премахване на паднали клони и други препятствия, които могат да затруднят движението. С изпълнените дейности се гарантира по-добра видимост и лесна ориентация за посетителите. Тази екопътека, известна със своите живописни гледки, отново стана привлекателно място за природолюбители и туристи.

Извършените дейности по почистване и поддръжка на екопътеките имат важно значение за развитието на устойчивия туризъм в Община Габрово. Те допринасят както за опазването на природата, така и за популяризирането на региона като привлекателна туристическа дестинация и предоставят възможност за активен отдих и връзка с природата.

Почистването на екопътека „Градище“, крепостни останки Градище, екопътека „Люляци – Дебел дял“ и екопътека „Иглика“ е на стойност 1 499,00 лв.

Експерти на ДПП „Българка“ са извършили теренна проверка на състоянието на основни туристически маршрути на територията на Парка. В резултата от проверката е установена необходимост от смяна/поправка на информационни табла и елементи, както и необходимост от освежаване на някои от дървесните елементи. Предстои да се изготви конкретен план, изискващ търсене на допълнителни финансови ресурси, които към момента не са налични в бюджета на дирекцията на ПП „Българка“.

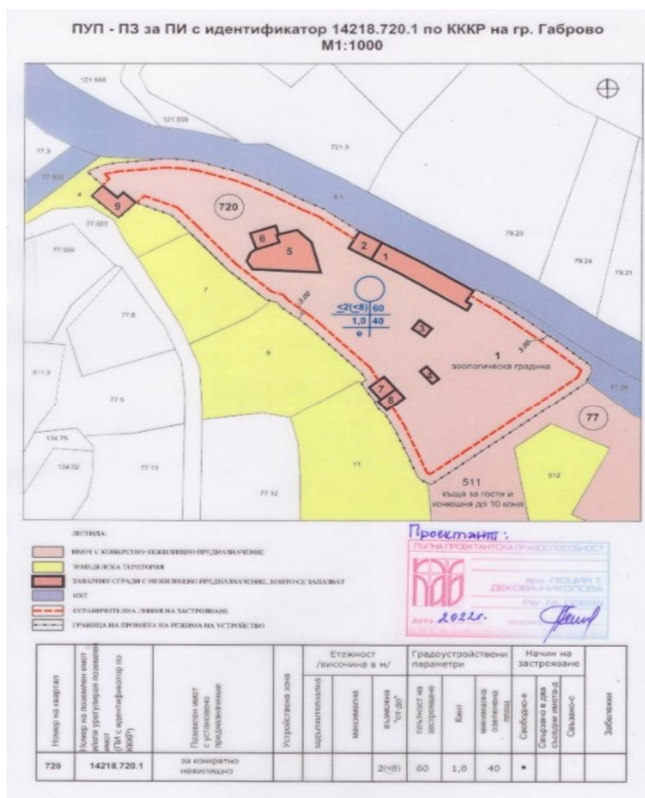
Зоологическа градина – Габрово

Реализиран е проект № BG16FFPR002-3.007-0004 „Техническа помощ за инвестиции в Зоологическа градина – Габрово“ по Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна

**Отчет за изпълнение на дейностите заложиени в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

финансова помощ – № BG16FFPR002-3.007 „Техническа помощ за инвестиции в зоологически градини“, на обща стойност – 196 992,00 лв. Разработени са планови документи, с които се цели постигане на съвременни стандарти в зоопарковото дело за опазване на биологичното разнообразие („ex-situ“ дейности) и подпомагане на конзервационни дейности („in-situ“) за опазване и/или възстановяване на застрашени видове в дивата природата. Осигурена е готовност за кандидатстване с инвестиционен проект по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. за ремонт и обновяване на зоологическата градина. Разработени са следните документи:

- План за развитие на зоологическата градина с предварителни и обемно-устройствени проучвания за определяне разположението на обекта, доказване на нормативната му допустимост и целесъобразността на инвестиционната идея (за период от 10 години);
- План за колекция, включващ и план за размножаване (за период от 5 до 10 години);
- План за консервационни дейности (за период от 10 години);
- План-график за изпълнение на дейностите за развитие на зоологическата градина при наличие на финансиране (в краткосрочен и дългосрочен план) с отговорници, срокове и индикативни бюджети относно краткосрочните дейности (за период от 3 до 5 години);
- Техническо задание за изготвяне на инвестиционен проект във фаза „технически проект“ за идентифицираните строителни дейности.

Фиг. 1 ПУП-ПЗ за ПИ 14218.720.1.

С реализация на предвижданията на Плана за развитие се цели да бъдат премахнати 4 сгради в незадоволително състояние – сгради, отбелязани с номера 3, 4, 7 и 8 в ПУП-ПЗ. Част от сграда 5 (163 m²) с проекта следва да бъде покрита и превърната в затворено помещение –

лекционна зала към Образователен център „Мечата дупка“ с покривна тераса с маси и места за сядане (Фиг. 1 - ПУП). Друга част от сграда 5 (294 m²) трябва да бъде преустроена в открит двор към Образователния център с информационни материали, интерактивни инсталации и детска площадка (със съоръжения за катерене и координация). Сграда 6 ще бъде надстроена с втори етаж – лека конструкция с помещения за обществено обслужване. Сграда 2 (50 m²) трябва да бъде реконструирана и да се ползва за склад за хранителни продукти и кухня. Сграда 1 (202 m²) трябва да бъде цялостно реконструирана и да се ползва за осигуряване на вътрешни помещения за птици. Сграда 9 – трансформаторен пост, ще бъде запазена. Предвидени за изграждане са две обслужващи сгради в обособената в североизточната част на зоопарка Стопанско-административна зона – обслужваща сграда 1 (Фиг. 2, сградата е означена в сиво и е в източната част на зоопарка) с помещения за Ръководител на зоологическата градина, за Ветеринар и за ветеринарна амбулатория (манипулационна зала), и обслужваща сграда 2 с помещения за Биолог, охрана и битовки за гледачите.

Фиг. 2 План-схема на бъдеща функционално-структурна организация на Зоологическа градина - Габрово

И двете сгради ще се проектират като едноетажни, всяка на площ от 60 m². Пространството, заключено между тях, ще се покрие с навес, осигуряващ полупокрито пространство за паркиране на транспортна техника, за товаро-разтоварна дейност и складиране на материали и храни. Предвижданията за реконструкция, обновяване на сгради и съоръжения, и ново строителство ще бъдат съобразени и с елементите на електропреносната мрежа, налични на територията на зоопарка.

Плана за развитие на „ЗООЛОГИЧЕСКА ГРАДИНА – ГАБРОВО“ (2024-2034 г.) и Техническото задание за изготвяне на Инвестиционен проект във фаза „технически проект“ имат за цел да конкретизират дейностите, които следва да бъдат извършени, за да отговори зоопаркът на съвременните изисквания и очаквания, и да продължи развитието си като модерен зоопарк, който представлява „ЕКОЛОГИЧЕН ПРИРОДОЗАЩИТЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН

ЦЕНТЪР“. Тази цел е в пълно съответствие с тенденциите в посоката на развитие и модернизиране на зоопарковете – от атракционни към образователни, екологични и природозащитни, научно-изследователски центрове.

Горските територии в община Габрово са с обща площ от 29 757, 4 ха съгласно действащия Горскостопански план на ТП ДГС „Габрово“ 2015 – 2024 (ГСП15 на ДГС). Устойчивото им управление означава стопанисване и използване на горите и горските територии по начин и в размер, който поддържа тяхното биологично разнообразие, производителност, капацитет за възстановяване, жизненост и потенциал да изпълняват, сега и в бъдеще, съответните екологични, икономически и социални функции на местно, национално и глобално ниво и това да не причинява вреда на други екосистеми.

По информация получена от ТП ДГС – Габрово през 2024 г.:

- отглежданите горски култури са 93 дка - 8 432 лв. без ДДС – собствени средства;
- отглежданите млади насаждения са 33 дка - 2 999,74 лв. без ДДС – собствени средства;
- Извършвана е поддръжка на лесокултурни прегради на обща стойност 16 400 лв., както и основен ремонт на горски път „Тота Венкова – Равна гора“ – 7,4 km, на обща стойност 1 976 943 лв. без ДДС, собствени средства, фонд „Инвестиции в горите“.

През 2024 г. са изведени и следните видове сечи: отгледни сечи на 288 ха (добив 14 128 м³); възобновителни сечи на 185 ха (добив 11 343 м³); санитарни сечи на 1 ха (добив 38 м³) и принудителни сечи на 2 ха (добив 71 м³).

Лов и риболов - районът на Габровската община е характерен с разнообразна и интересна фауна и ихтиофауна, което осигурява добър потенциал на ловния и риболовния туризъм.

ТП ДГС „Габрово“ стопанисва дивеча в границите си, като подобрява условията за развитието на здрави и жизнени популации от наличните видове с оглед повишаване възможностите за трофеен отстрел, разселване, добив на дивечово месо, развитие на ловния туризъм и ловния спорт, обогатяване на ловната фауна.

През 2024 г. на територията на община Габрово са извършени две зарибявания на река Янтра в централната градска част на реката с риби от вида балканска пъстърва и каракуда.

3.1 СЦ 2: Екологизация на населените места - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии.

Стратегическата цел разглежда потенциала на урбанизираните системи да създават стойност по отношение на природния капитал чрез инвестиции в опазване, възстановяване и разширяване на зелената инфраструктура в градските и крайградски територии; подобряване на информираността и подкрепа за широкото участие на населението, изграждане на капацитет, обучения, мрежи за обмен на добри практики; насърчаване на иновациите в областта на околната среда в градските райони.

Фокусът е върху мерки, които биха довели до „позеленяването“ му и увеличаване на присъствието на природата.

Поддържане, реконструкция и създаване на нови зелени площи.

През 2024 г. е извършена цялостна реконструкция на зелените площи в детска ясла „Зора“ и е започната реконструкция на зелените площи в централна градска част, около 1 дка.

През изтеклата година е засадена следната растителност на територията на община Габрово:

- 91 бр. дървета, устойчиви на градски условия, по бул. „Априлов“, бул. „Хемус“, ДЯ „Зора“, ул. „Свищовска“, ул. „Светло бъдеще и др.;
- Храсти – попълване на храстови групи и живи плетове – закупени 550 бр. храсти, произведени в оранжерии – около 3000 бр.
- Сезонни цветя за пролетно зацветяване – засадени около 60 000 бр., от които над 42 000 бр. собствено производство;
- Сезонни цветя за есенно зацветяване – засадени около 84 000 бр., от които около 72 000 бр. собствено производство;
- Засадени около 37 000 бр. луковици на пролетни цветя;
- Кампания „Зелено Габрово“ – раздадени около 7000 бр. сезонни и многогодишни цветя, храстова и декоративна растителност за облагородяване на междублокови пространства от жителите на Габрово, на кметства и кметски наместничества, за награден фонд в еко кампании, както и в кампанията „Летни занимания“ за ученици от първи до четвърти клас, посетили оранжерии на ОП „Благоустрояване“ и участвали в засаждане и грижа за растенията.

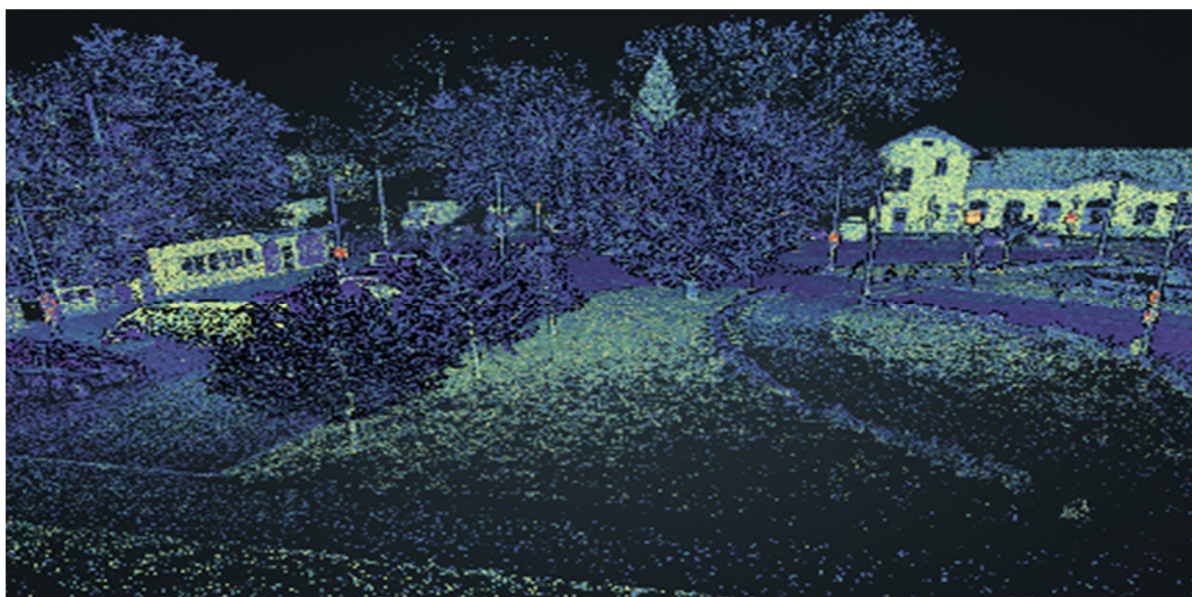
Служители на ОП „Благоустрояване“ са извършили също почистване на растителност в речни корита, язовирни стени и др., по предписания от междуведомствена комисия с представители на РИОСВ и Басейнова дирекция; премахнати са опасни и сухи дървета на територията на града и общината, на много места е извършено аварийно премахване след усложнена метеорологична обстановка.

„Ускоряване на адаптацията към климатичните промени за по-добра устойчивост в европейските планински региони“ (MountResilience). Проектът на Община Габрово цели да се разработи нова стратегия за зелената инфраструктура с фокус върху балансираното използване на природните ресурси и прилагане на мерки за адаптиране към климатичните промени. В допълнение ще бъде разработена система за ранно предупреждение и мониторинг за управление на риска. Финансиране – Рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 2021-2027 г.; схема „Действия за научни изследвания и иновации в подкрепа на мисията „Адаптиране към изменението на климата“; приоритет „Тестване и демонстриране на преобразуващи решения за устойчивост на климата, интегриране на базирани на природата решения в системната трансформация“. Бюджет за Община Габрово – 1 263 462.50 евро (100% грант). Продължителност на проекта – 54 месеца (1 септември 2023 г. – 29 февруари 2028 г.). Партньорство в проекта са консорциум от 47 организации от 12 европейски държави (Италия, България, Португалия, Румъния, Австрия, Франция, Финландия, Полша, Белгия, Хърватия, Испания и Швейцария). През 2024 г. по проекта е извършено следното:

- **Картиране на зелената и синя инфраструктура на територията на община Габрово.**

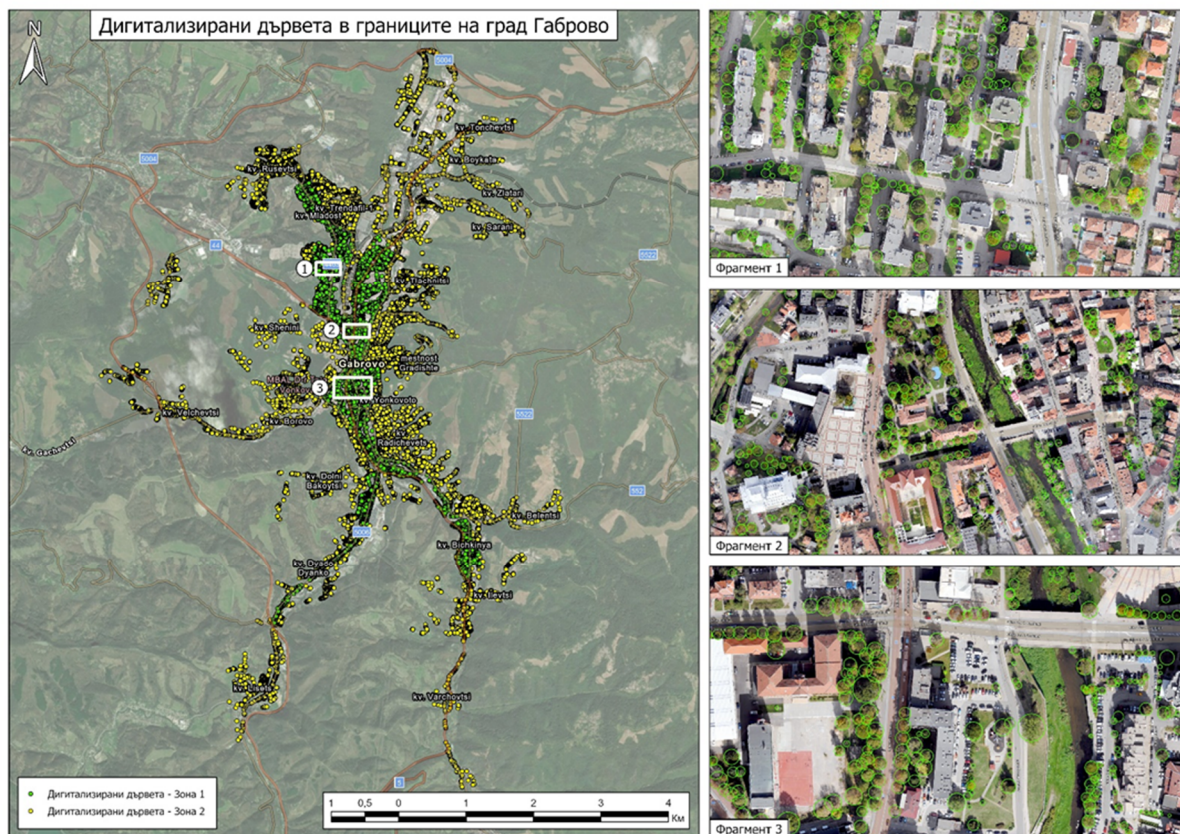
Договорът за картиране на зелените зони на територията на община Габрово стартира в началото на м. октомври 2024 г. и завършва през м. февруари 2025 г. Картирането включва, разграничава и анализира три различни зони и техните елементи: Зона 1 (с висока степен на

детайлност), включваща централна градска част и прилежащите територии; Зона 2 (със средна степен на детайлност), включваща територията на града в регулационните му граници, извън зона 1; Зона 3 (с ниска степен на детайлност), територията на община Габрово в извънселска среда. За изпълнение на дейностите се използват орто-фото изображения, сателитни данни, заснемане с дрон с висока резолюция, след което чрез технологията LiDAR се прави наземно 3D лазерно сканиране за събиране на пространствени данни от градската среда. Допълнително, в зона 1, визуално се обследват елементите (дървета) за разпознаване на видово разнообразие и оценка на състоянието им. Информацията се събира в дигитален продукт, който ще позволи допълване/обновяване и ползване на базата данни. Картирането на зелената и синята инфраструктура има за цел да събере, систематизира и анализира информацията за компонентите на зелената и синя инфраструктура, което да позволи идентифициране и оценка на тяхното състояние, значение за биологично разнообразие; да осигури база данни, която да подпомага процесите на градското планиране и управление на природните ресурси, както и разработване на политики, стратегии (в частност нова Стратегия за развитие на зелената инфраструктура) и проекти за подобряване на зелената и синя инфраструктура, както и намиране на механизми за финансирането им на национално и европейско равнище; анализ и оценка на потенциала на зоните и извеждане на конкретни мерки за адаптация към климатичните промени; анализ и оценка на свързаността на отделните елементи, определяне на ключови зелени коридори, приоритизиране на зони за опазване, възстановяване и др.; насърчаване опазването на природните ресурси, биологичното разнообразие, устойчивото развитие и др. Дейността, заедно с необходимостта от разработване на нова Стратегия за зелената инфраструктура и проблемите, свързани с климатичните промени, са представени пред Съвета за устойчиво развитие на гр. Габрово, различни заинтересовани страни и местни общности с цел да се вземат предвид техните съображения и предложения, необходимостта от промени, помощ и решения в различните сектори. Популяризиране на дейностите и проекта е осъществено и в рамките на екологичния фестивал Узана Поляна (юли 2024), Лагер за иновации (ноември 2024) и др.

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

Фиг. №3 Процес на обработка на данни от наземно лазерно сканиране – облак от точки

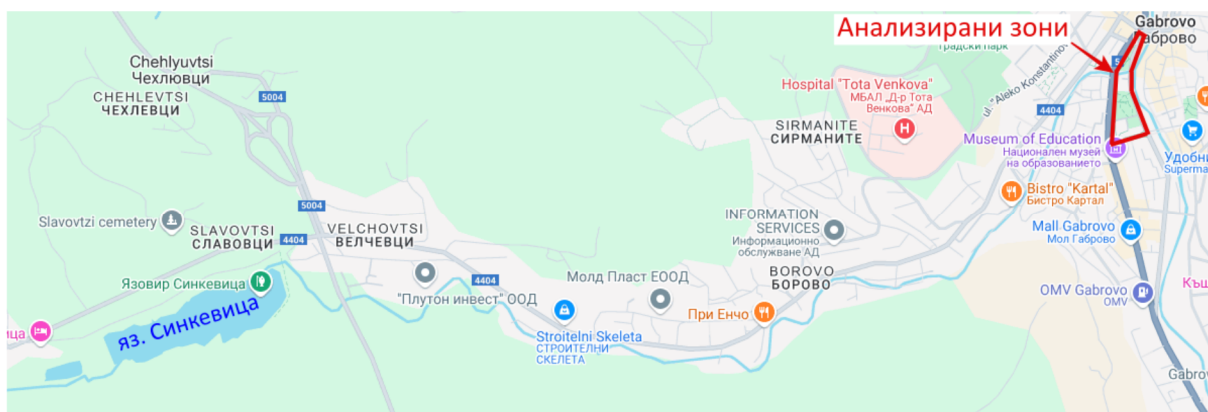
Фиг. 4 Илюстриране на процеса на дигитализация на дървесната растителност в град Габрово

Фиг. 5 Наземно 3D лазерно сканиране чрез технологията LiDAR

- **Предпроектно проучване за проектиране и изпълнение на пилотен проект за оползотворяване на дъждовната вода за поддържане на градското озеленяване.**

Договорът стартира в началото на м. октомври 2024 г. и завършва през м. януари 2025. Дейността се изпълнява от Център за научни изследвания и проектиране към Университет по архитектура, строителство и геодезия, гр. София. Предпроектното проучване включва разглеждането на различни възможности за ползване на дъждовна и непитейна вода за напояване на растителността в две централни градски градини. Проучването се разработва въз основа на геодезическо заснемане, вертикална планировка, задание на възложителя, предоставени данни за яз. Синкевица, огледи на терен и в съответствие с действащата нормативна база. Дейността цели да се обследва алтернативно и иновативно решение за осигуряване на захранване с вода на съществуващите поливни системи, като се разгледат два /но не само/ основни източника – яз. Синкевица, използван като ретензионен резервоар за дъждовни води; повърхностни води – от покривни пространства, зони с плътни настилки, иновативни системи за събиране на вода. Изграждането на система за оползотворяване на дъждовна вода ще намали значително разходите за поддържане на зелената система, ще допринесе за подобряване на средата и е част от борбата с климатичните промени и устойчиво ползване на ресурсите.

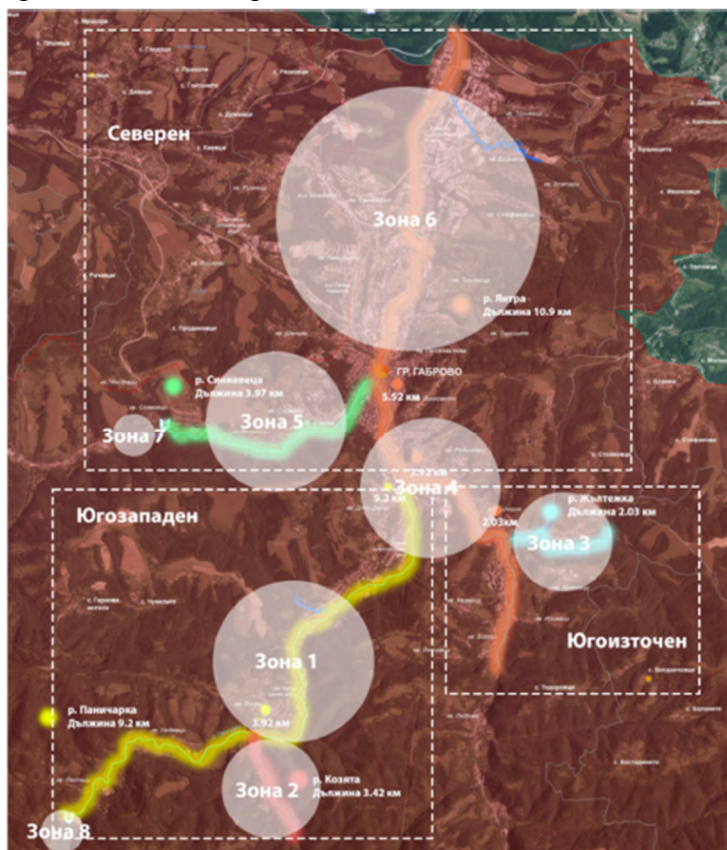
Фиг. 6 Ситуация на яз. Синкевица и зоните за анализ

- **Предпроектно проучване за изграждане на система за ранно предупреждение и мониторинг на наводнения, пожари, урагани.**

Договорът стартира в началото на м. ноември 2024 г. и завършва м. април 2025 г. Дейността включва концептуализиране на общата системна архитектура в частите „софтуер“ и „оборудване“ за посочените типове бедствия чрез създаването на единна интегрирана платформа, която да бъде позиционирана като център за данни в Община Габрово, като включва необходимото оборудване за ранна детекция, система за анализ и визуализиране на данните и възможност за ранно предизвестяване. Аналитичната част предвижда определянето на районите на територията на община Габрово с най-висок риск от пожари и наводнения; местоположение на необходимото оборудване; изисквания за изграждането/ позиционирането и поддръжката на оборудването; възможност за интегриране в системата на съществуващите метеорологични станции. Проучването следва да изведе технически параметри за разработване на подходящ софтуер за анализ и визуализация на данните, ранно предизвестяване; да има високо ниво на сигурност и защита на личните данни; възможност за отдалечен достъп и интеграция с други системи на Общината и др. Анализът на предпроектното проучване включва още

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

подготовка на техническо задание, етапност на изпълнение, внедряване и пускане на системата в експлоатация, обучение за работа на потребителите. Чрез създаването на интегрирана система, се очаква намаляване на последствията по отношение на икономически загуби, инфраструктура, околна среда, човешко здраве.

Фиг. 7 Зони, изпълняващи критериите за определяне на местоположения за точки за мониторинг по реките на територията на Община Габрово

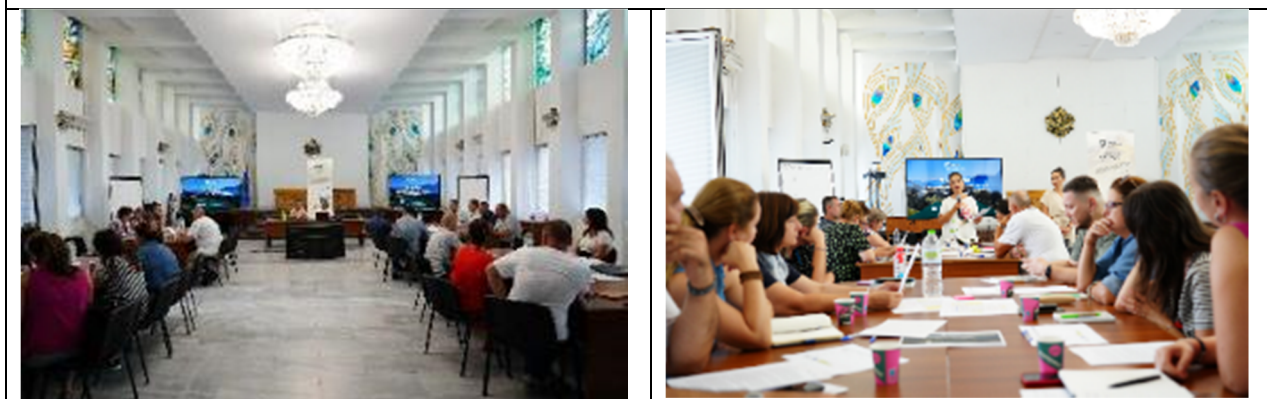

Представяне на дейностите по проекта на Лагер за иновации, ноември 2024 г.

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

Представяне на дейностите по проекта на Узана Поляна Фест, юли 2024 г.

**Уъркшоп с представители на заинтересованите страни, организиран в рамките на проект
MountResilience, август 2024 г.**

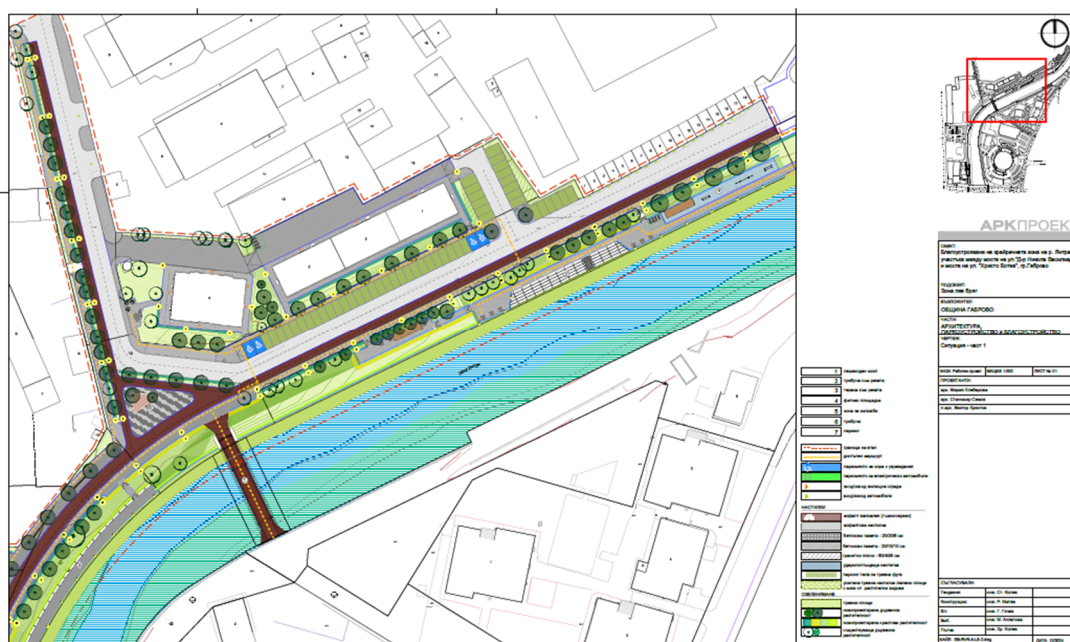

**Представяне на дейностите по проекта пред Съвета за устойчиво градско развитие, септември
2024 г.**

През 2024 г. е разработен работен проект за **Благоустрояване на крайречната зона на р. Янтра в участъка между моста на ул. "Д-р Н. Василиади" и моста на ул. „Христо Ботев“, гр. Габрово.** Предвижда се благоустрояване на крайречна зона на река Янтра в участъка между моста на ул. „д-р Никола Василиади“ и моста на ул. „Христо Ботев“, гр. Габрово. Ще се обособят нови алеи успоредно на реката, на места с тераси към реката. Ще се изгради нов пешеходен мост. Алеите ще са с асфалтова настилка за велосипедно движение и с бетонни павета - за пешеходци. Покрай алеите в прилежащите имоти ще се изградят нови детски площадки, многофункционална спортна площадка и атракционни въжени съоръжения, кътове за рекреация, площадка за фитнес на открито, запазват се месттата на съществуващите пар-

**Отчет за изпълнение на дейностите заложиени в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

кинги и се предвиждат и нови между блоковете. Ще се поставят подземни контейнери за разделно събиране на отпадъци. Ще се надгради съществуващото осветление и ще се изгради ново – улично, парково и вътрешноквартално, ще се осветят новосъздадените крайречни рекреации – алеи. Предвижда се художествено и ефектно осветление на ключови композиционни елементи. Ще се извърши цялостно благоустрояване на озеленяването на района. Проектът е включен в концепцията интегрирани териториални инвестиции (КИТИ) „Брегове на съвременното - комплекс от мерки за създаване на зелена, иновативна и приобщаваща градска среда в Габрово и Пловдив“, по обявената от Министерството на регионалното развитие и благоустройството едноименна процедура. През 2024 г. концепцията е одобрена и предстои Община Габрово да кандидатства за финансиране по Програма „Околна среда“ 2021-2027 и Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027.

Фиг. 8 Извадка от работното проектиране

През 2024 г. кампанията „**Да превърнем сивото в зелено**” чрез публично-частни партньорства, отново беше обявена с бюджет от **55 000 лв.** Програмата е насочена към реализация на дейности по благоустрояване на обекти – общинска собственост - ремонт на тротоарни площи, пешеходни зони, огради и облагородяване и поддържане на вътрешно-квартални, околблокови, алейни пространства и подходи.

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

Местонахождение	Дейности, точно наименование объект	обща стойност кандидатстване	Одобрено финансиране общо	% Разпределение				Допълнително финансово участие на местна общност
				Община		Кандидат		
				%	Σ	%	Σ	
Местност кв. Шенени, землище на гр. Габрово	Асфалтиране на улица в квартал "Шейнини" гр. Габрово	32 944,43	15 000,00	0,65	9 750,00	0,35	5 250,00	17 944,43
ул. Градище № 9, блок 3, гр. Габрово	Асфалтиране на междублоково пространство, ул. "Градище" № 9 в гр. Габрово	21 397,50	15 000,00	0,65	9 750,00	0,35	5 250,00	6 397,50
с. Беломъжките	Полагане на трайна улична настилка в северната част на с. Беломъжките общ. Габрово	14 844,00	14 844,00	0,65	9 648,60	0,35	5 195,40	0,00
ул. "Партизанска" с. Поповци	Асфалтиране на втора част на ул. "Партизанска" в с. Поповци, общ. Габрово	18 492,24	15 000,00	0,65	9 750,00	0,35	5 250,00	3 492,24
Общо		87 678,17	59 844,00		38 898,60		27 834,17	27 834,17

През 2024 г. е реализиран един проекта с финансиране от ПУДООС:

"Нашия малък Рай - свят на красота и чиста природа. Обновяване на детска площадка и изграждане на зелена система за хора в село Райновци, община Габрово". Резултата от проекта е намаляване на замърсените площи на територията на кметство Райновци; изградена зона за отдих – състояща се от беседка, нова детска люлка, 2 бр. пейки с маса, 1 бр. пейка с облегалка, 2 бр. кошче за битови отпадъци; ремонтирани бетонови стъпала; тротоарна настилка; доставени 6 бр. кашпи за засаждане на растителност; закупени градински соларни лапи 6 бр.; закупена дървесна и храстова растителност; закупена тревна смеска; закупени и доставени декоративни дървени къщички за птици. Стойността на проекта е 14962.92 лв.

4. Отчет за изпълнение на приоритет 2- Населени места с високо качество на живот, модерна екологична инфраструктура и нулево замърсяване.

Този приоритет е насочен към опазване и ефективно използване на ресурсите, възстановяване на биоразнообразието в населените места, намаляване на емисиите от битово отопление, развитие на устойчив транспорт и подобрена свързаност и нулево замърсяване. За постигането му са дефинирани три стратегически цели:

4.1. СЦ 1: Нулево замърсяване в населените места - предотвратяване и намаляване на замърсяването на водите, атмосферния въздух; безопасни нива на шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

За постигане на целта са планирани мерки свързани с реконструкция и разширяване на съществуващата канализационна и водоснабдителна мрежи; проектиране и изпълнение на решения за отвеждане и пречистване на отпадъчните води на съставните селища на община Габрово; разработване и изпълнение на иновативни решения за ефективно използване на водните ресурси в производствените предприятия. Изпълняват се и мерки за ускорено благоустрояване на градската среда, ремонт на уличната мрежа; възстановяване и поддържане на храстовата и дървесна растителност по всички улици и основни артерии, където това е възможно и др.

През 2024 г. с цел благоустрояване на градската среда е извършено следното:

1. Ремонти на уличната мрежа както следва:

Наименование на обекта	Стойност с вкл. ДДС /общински бюджет/	Стойност с вкл. ДДС /друг източник/
Улица кв. Етъра	14 890,36	-
Улица с. Банковци, улица с. Горно Шарани	22 967,84	-
Насипване улици с. Новаковци, с. Стоевци, Бетонови тротоари ул. „Тотьо Иванов“	64 521,06	-
Ремонт GAB2026 – Борики - Източник, GAB2037 Жълтеш - Стефаново	53 699,26	-
Алеи в гр. Парк, ул. „Свищовска“	57 349,38	-
Улици кв. Лисец, ул. „Ген. Николов“, бул. „Трети март“	72 053,46	-
ул. „Д-р Илиев Детския“	103 137,90	-
кв. Златари, ул. „Славянска“	9 615,12	-
ул. „Възход“	38 996,51	-
Ремонт ПС ул. „Ст. Караджа“	18 405,96	-
ул. „Елин Пелин“, ул. „Рила“	141 807,24	-
ул. „Хан Аспарух“	81 777,16	-
ул. „Мека ливада“	36 355,82	-
Паркинг стадион Хр. Ботев	-	24 837,00
Улици с. Враниловци	23 328,73	-
Основен ремонт ул. „Чавдар“	-	215 500,00
Общински път GAB 3083 - Парт. песен	54 150,90	-
Общо	793 056	240 337

Водоснабдяване:

1. Проведена обществена поръчка, избран изпълните и сключен договор за изпълнение на инженеринг /проектиране, строителство и упражняване на авторски надзор/ за обект: Водоснабдяване на група села: Велковци, Кметчета, Лесичарка, Карали, Костенковци, Стойчовци, Драгомани, Тодорчета, Междене, Узуни и Старилковци от вътрешната водопроводна мрежа на гр. Габрово. Общата стойност на договора 31 656 000 лв.
2. Проведена обществена поръчка, избран изпълнител и сключен договор за инженеринг /проектиране, строителство и упражняване на авторски надзор/ за обект: "Водоснабдяване и канализация на района на „Зоопарка“ и зона „Градище“, гр. Габрово. Общата стойност на договора 4 224 000 лв.
3. Проведена обществена поръчка, избран изпълнител и сключен договор за инженеринг /проектиране, строителство и упражняване на авторски надзор/ за обект: "Реконструкция на водопровод и възстановяване на настилки по улици в кв. Априлово, гр. Габрово – ул. Ножарска, ул. Слънчев дол, ул. Казашко, ул. Въстаническа, пл. Добри Пенчев". Общата стойност на договора 2 616 698 лв.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) се базира предимно на информацията, предоставена от Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Регионална инспекция по околна среда и води (РИОСВ) – Велико Търново, както и от гражданските станции, разположени на територията на общината.

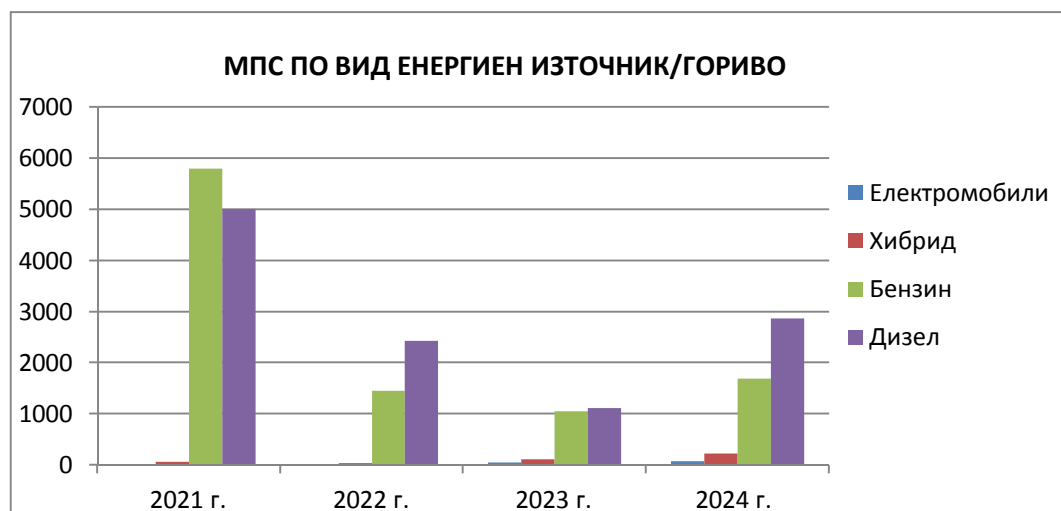
Основните показатели, които са включени в оценката на КАВ, са фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид и озон.

В Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.), е посочено, че най-голяма част от емисиите, изпускани от сектора „Транспорт“, идват от дизеловите автомобили pre-Euro и Euro 1, които представляват около 45% от емисиите.

Емисиите на първични ФПЧ от автомобилния транспорт са резултат от производните от непълното изгаряне на гориво в ауспусите на превозните средства, от износването на спирачните накладки и гумите и от абразията на пътищата.

Съгласно информация предоставена от Областна дирекция на МВР – Габрово тенденцията е в нарастване броя на електромобили и хибрид. Въпреки регистрираната устойчива тенденция на нарастване на броя електромобили и хибридни автомобили техният брой остава нисък. Необходими са фокусирани усилия за подкрепа и изграждане на публична инфраструктура за зареждане, а така също и за провеждане на активни информационни кампании.

Година	Регистрирани автомобили (бр.)	Електромобили (бр.)	Хибрид (бр.)	Бензин (бр.)	Дизел (бр.)
2021	10 876	10	62	5794	5010
2022	3949	20	44	1457	2428
2023	2341	53	118	1054	1116
2024	4876	81	234	1687	2874

Фиг. 8 Структура на МПС по вид гориво / енергиен източник (Източник: ОДМВР – Габрово)

Разширява на газопреносната мрежа в районна. През 2024 година са газоснабдени 1 бр. промишлен клиент, 7 бр. обществено административни и 60 бр. битови. Построената мрежа е 914 м.

През 2024 г. са в процес на реализация проекти, които имат за цел да допринесат за подобро качество на атмосферния въздух на територията на община Габрово.

За подобряване на транспортната инфраструктура и увеличаване на атрактивността на обществения транспорт на 22.04.2024 г. е сключен договор за финансиране №BG-RRP-8.013-0005-C01 по Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ) за изпълнение на проект „Екологосъобразна мобилност в община Габрово и община Севлиево чрез мерки за развитие на екологични, безопасни, функционални и енергийно ефективни транспортни системи“.

Проектът се изпълнява в партньорство между Община Габрово (кандидат), Община Севлиево (партньор) и ОБЩИНСКИ ПЪТНИЧЕСКИ ТРАНСПОРТ ЕООД, Габрово (вътрешен оператор и партньор по проекта).

Основните дейности по проекта са в съответствие с План за интегрирано развитие (ПИРО) на община Габрово 2021-2027 г., План за устойчива градска мобилност на община Габрово до 2030 г. и ПИРО на община Севлиево 2021-2027 г. Те включват:

- Доставка на 7 бр. електробуси - 5 бр. 7 (+/-1) метрови и 2 бр. 12 (+/- 1) метрови, за обслужване на направление Габрово - Севлиево и прилежащите села (дейност на Община Габрово);
- Доставка, монтаж и присъединяване на 7 бр. зарядни станции (дейност на Община Габрово);
- Доставка и внедряване на 1 бр. система за електронно таксуване на пътниците в обществения транспорт (дейност на Община Габрово);
- Изпълнение на инфраструктурни мерки за безопасна градска мобилност, насочени към уязвимите участници в движението – пешеходци и велосипедисти. В община Габрово ще бъде изпълнена осветеност на 22 пешеходни пътеки, а в община Севлиево ще се изпълни осветеност на 60 пешеходни пътеки и изграждане на велосипедна инфраструктура (дейности на Община Габрово и Община Севлиево).

Очакваните резултати са:

- доставени 7 бр. нови електробуси;
- изградени 7 бр. нови зарядни станции за новите електробуси;
- внедрена 1 бр. система за електронно таксуване на пътниците в обществения транспорт;
- реализирани инфраструктурни мерки за безопасна градска мобилност за уязвимите участници в движението – осветени пешеходни пътеки - 22 бр. в Габрово и 60 бр. в Севлиево, и изградена велосипедна инфраструктура в гр. Севлиево;
- развита екологосъобразна мобилност в общините Габрово и Севлиево.

През 2024 г. по проекта е извършено следното:

- Проведена е обществена поръчка и сключен договор за доставка на пет броя седем метрови нови електробуси и пет зарядни станции за тях. На 30.12.2024 г. са доставени петте електробуса в ДЕПО на партньора по проекта „Общински пътнически транспорт“ ЕООД, Габрово.
- Проведена е обществена поръчка и сключен договор за доставка на два броя дванадесет метрови нови електробуси и две зарядни станции за тях.
- Проведена е обществена поръчка и сключен договор за изграждане на допълнително осветление на 22 броя пешеходни пътеки с висока интензивност на движението на територията на Община Габрово.

Предприети са мерки за подобряване на градската логистика, вкл. проучване и прилагане на организационни мерки за намаляване на трафика в пиковите часове. В рамките на проект „Иновации за активна мобилност за зелени и безопасни градски решения“ с акроним AMIGOS, финансиран по програма Хоризонт Европа се предвижда разработване на идейни проекти за велосипедни алеи в чертите на гр. Габрово, съчетани с пътната инфраструктура.

Основната цел на проекта е анализиране, разработване и тестване на адаптирани решения за градска мобилност, насочени към намаляване на трафика и увеличаване на активните форми на придвижване, чрез оценка на въздействието върху околната среда, безопасността, икономиката и обществото в средносрочен и дългосрочен план.

Основните дейности по проекта включват:

- оптимизиране на трафика чрез съчетаване на различни форми на мобилност: прилагане на нови разпоредби за ограничения на скоростта в централна градска част; подобряване на работния режим на светофарните уредби; синхронизиране на различните видове мобилност; буферни паркинги;
- преразпределяне на публичното пространство: реорганизация на обществени градски площи; трансформиране на ключови зони в места за активна мобилност; определяне на календарен и часови график; подобряване на паркирането за велосипеди, скутери и др.; възможности за зареждане на електрически превозни средства;
- закупуване на 3 бр. броячни камери за контрол на трафика с цел подобряване на организацията на движението в Габрово.

През 2024 г. по проекта са извършени следните дейности:

- Проведено е анкетно проучване чрез допитване до гражданите за определяне на нагласите при използване на велосипедния начин на придвижване <https://gabrovo.bg/bg/news-article/12705>. Резултатите са взети под внимание и обсъдени от експерти, за да бъдат отразени при определянето на конкретните мерки при предпроектното проучване на велосипедната мрежа в рамките на града.

- Проведена е среща с родители и учители от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, което се намира на бул. „Могилъв“ № 69, кв. „Голо бърдо“. Основната цел на срещата е да се локализируют проблемите в организацията на движението и да се набележат мерки, които да бъдат включени в задание за изготвяне на комплексен проект, чието изпълнение да доведе до трайно решение и подобряване на сегашната ситуация в района на училището. Отчетено е мнението на близо 50-те присъстващи, като са предвидени конкретни цели в краткосрочен и дългосрочен план.
- Сключен е договор за доставка и монтаж на 3 бр. броячни камери за контрол на трафика с цел подобряване на организацията на движението в Габрово.
- Проведена е Анкета чрез запитване до гражданите /на терен и online/, относно начините им на предвиждане.
- Проведени са редица срещи с партньорите по проекта с цел анализиране на текущото състояние на трафик организацията и мобилността на гражданите на гр. Габрово спрямо другите градове.

4.2. СЦ 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива /прилагане на принципа "нулеви отпадъци";

Три области на интервенция очертават обхвата на действие за постигане на стратегическата цел:

Предотвратяване на образуването на отпадъци

Планираните мерки и инвестиции комбинират разширяване и надграждане на вече съществуващи системи и инициативи на общинско ниво с нови механизми за управление и мониторинг на различните потоци отпадъци.

Инвестиции в инфраструктура за домашно компостиране и подготовка за повторна употреба на битовите отпадъци, развиването на капацитет за мониторинг на различните потоци отпадъци, създаването и поддържането на подходяща информационна основа за количествата образувани отпадъци, вкл. и такива от производствена дейност, са част от идентифицираните мерки.

Компостиране

През отчетния период са предоставени 29 бр. компостери на: ДГ „Ран Босилек“ - 4 бр.; ДГ „Първи юни“ - 1 бр.; На жители от селата Зелено дърво, Враниловци, с. Здравковец, с. Читаковци - общо 11 бр; За еднофамилни сгради в Габрово – общо 13 бр. Не са разходвани средства за закупуване на нови компостери, поради налични такива.

Подземни контейнери

През 2024 г. са изградени две площадки с подземни контейнери за разделно събиране на отпадъци на ул. „Райчо Каролев“ и ул. „Кирил и Методий“, като всяка от площадките включва 2 жълти контейнера за рециклируеми отпадъци и 1 кафяв контейнер за биоразградими отпадъци, всеки с обем 3 куб. м. Стойността на извършените разходи възлиза на 75 431, 22 лв, целева субсидия от капиталови разходи.

Общият брой на подземните площадки за разделно събиране на битови отпадъци изградени на територията на град Габрово е дванадесет.

Отпадъци от опаковки и текстил

През 2024 г. изградената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки е разширена. Разположени са 22 бр. съдове за събиране на отпадъци от опаковки (11 броя за хартия, пластмаса и метал и 11 броя за стъкло) на 11 нови точки: ул. „Черни връх“ №1, бул. „Столетов“, бул. „Дерожински“, ул. „Генерал Николов“, ул. „Индустриална“, ул. „Студентска“. Общо за територията на община Габрово контейнерите за отпадъци от опаковки стават 149 бр. за пластмаса, хартия и метал и 143 бр. за стъкло.

За събиране на отпадъци от облекла и текстил, на територията на град Габрово има разположени 20 бр. специализирани съда.

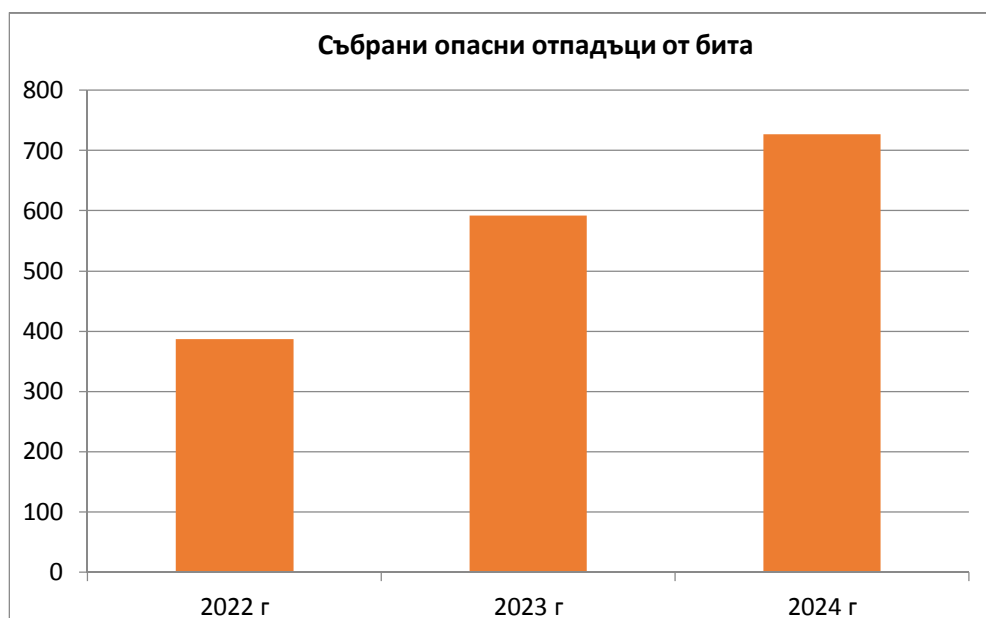
Вендинг система

Габрово беше първата община в страната, в която през 2022 г., бяха поставени две вендинг машини за пластмасови бутилки и алуминиеви кенчета. Вендинг автоматите осигуряват прецизно сепариране на материалите чрез система за разпознаване на опаковките по вид на материала, форма, баркод и съдържание на течност. Предадените опаковки се компактират в устройствата, след което се насочват за рециклиране.

Чрез двата вендинг автомата за 2024 г. са предадени общо 57 593 бр. пластмасови бутилки и алуминиеви кенчета. Събраното количество суровини е предадено за рециклиране, а средствата от тяхното изкупуване са разходвани за закупуване на предметни награди за обезпечаване на ежемесечните кампании за обмяна на точки, както и за обслужване на машините. Част от наградите са осигурени от габровски фирми. Стойност на разходите възлиза на 677 лв.

Опасни отпадъци

През 2024 г., бяха организирани две кампании за събиране на опасни отпадъци от домакинствата с мобилен пункт. Събрани са общо 727,20 кг. опасни отпадъци от граждани, предадени в рамките на двете кампании. Изразходените средства са в размер на 5625,25 лв.

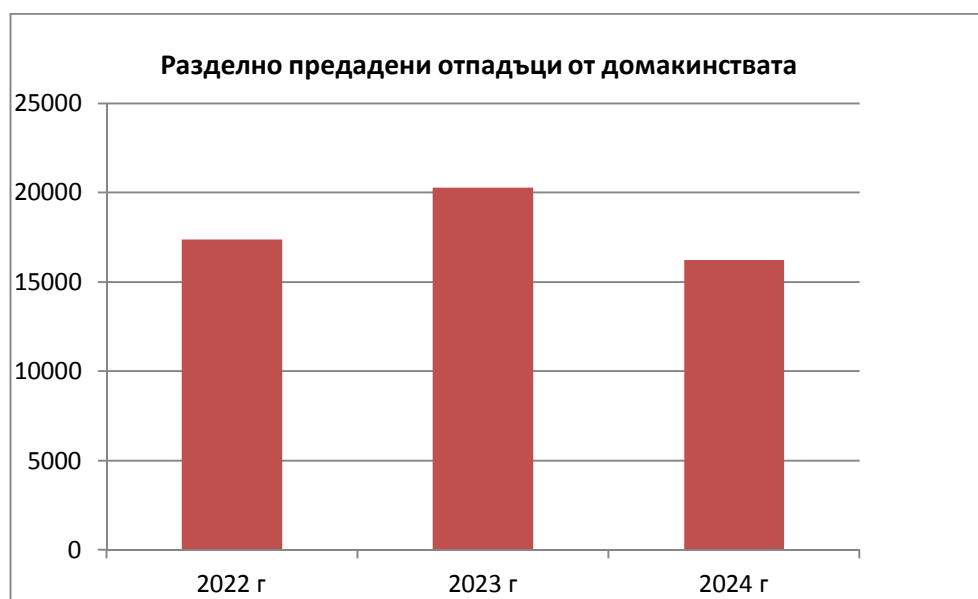
Фиг. 9 Събрани опасни отпадъци от бита

Мобилен пункт

Мобилният пункт за разделно събрани отпадъци от домакинствата е инициатива, организирана от Община Габрово и ОП „Регионално депо за неопасни отпадъци“. Пунктът стартира дейността си през юли 2019 г., а целта е да се осигури на гражданите удобен и лесен начин за предаване на разделно събраните отпадъци, което пък ще доведе до повишаване на общественото информиране и постигане на целите, заложи в ЗУО.

Мобилният пункт събира и транспортира разделно събрани отпадъци от домакинствата ежедневно по предварително подадена заявка. Услугата е безплатна.

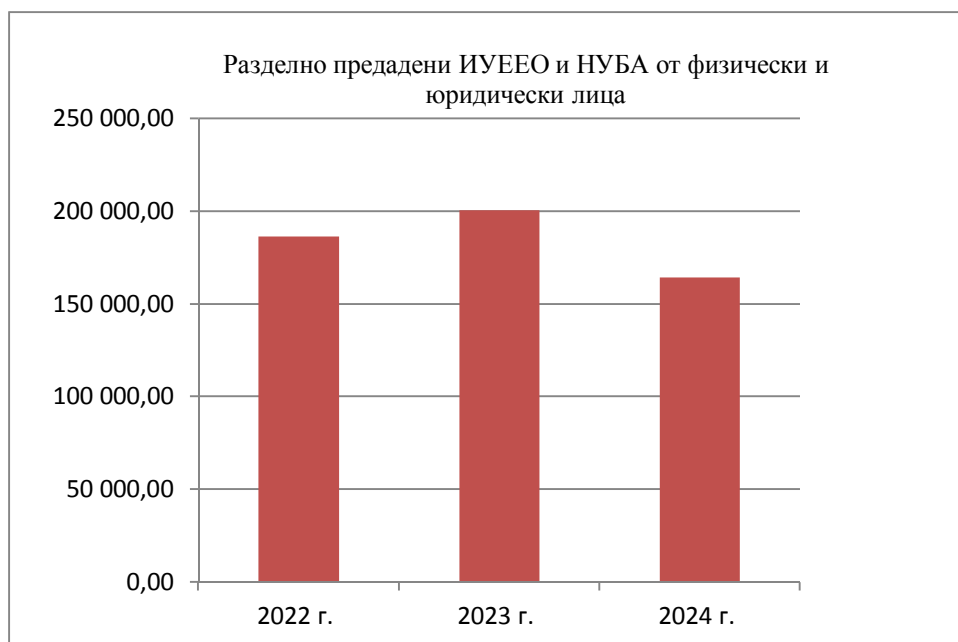
През 2024 г. чрез мобилния пункт са събрани 16 235,00 кг. Стойност на разхода – 2 485 лв.

Фиг. 10 Разделно предадени отпадъци от домакинства

ИУЕЕО и НУБА

През 2024 г., от въведената система за разделно събиране на ИУЕЕО и НУБА са събрани общо 164 356,20 кг. отпадъци. Количеството на предадените луминесцентни лампи от територията на община Габрово 61 кг, тонер касети 260 кг, ИУЕЕО от юридически и физически лица 163 476,80 кг. Изградената система обхваща всички търговски обекти за бяла техника. Събраното количество НУБА от физически и юридически лица е 558,40 кг. Системата обхваща всички учебни заведения, кметства и големи търговски вериги.

Фиг. 11 Разделно събрани отпадъци: ИУЕЕО и НУБА

Информираност

През 2024 г. се проведоха 21 информационни кампании, насочени към различни целеви групи с фокус върху различни теми, обвързани с намаляването, разделното събиране и рециклирането на отпадъците. Направени са публикации в печатни и онлайн медии.

В рамките на годината са реализирани: екологичен фестивал Узана Поляна фест; събитие, посветено на Европейската седмица на мобилността; кампания: пролетно почистване 2024; „Да изчистим България заедно“; 11 бр. кампании за депозитната вендинг система, които продължават да се провеждат всеки първи вторник на месеца; 2 броя информационни събития за събиране на опасни отпадъци; Ден на Земята – отбелязан с официално подписване на Манифест за почвите; открит урок с деца и младежи в с. Поповци; 2 бр. еко уроци с деца от детските градини, проведени в Астрономическа обсерватория Габрово. Общата стойност на разходите възлиза на 135 000 лв.

През 2024 г. Община Габрово, съвместно с екип на сдружение „За Земята“, работи по План за предотвратяване на пластмасовите отпадъци, който е част от планираните мерки по Програма за управление на отпадъците на Община Габрово.

Подготовка за повторна употреба и рециклиране на различни потоци отпадъци.

Планираните мерки приоритизират инвестициите в инфраструктурата за разделно събиране и третиране на няколко потока отпадъци – биоразградими отпадъци от домакинства и отпадъци от строителство и разрушаване. Подобряването на ефективността на инсталацията за предварително третиране на битовите отпадъци в РДНО Габрово също е обект на интервенция на плана, обвързано с постигане на целите за намаляване на депонираните биоразградими и увеличаване на количествата рециклируеми отпадъци. Осигуряването на административен и институционален капацитет за контрол и прилагане на йерархията при управлението на отпадъците е компонент от плана за действие в рамките на тази област на интервенция.

През 2024г. на инсталация за компостиране са предадени 2 208,94 тона биоотпадъци.

Фиг. 12 Разделно събрани биоотпадъци

В управлението на строителните отпадъци се наблюдава тенденция в селектираното им предаване на площадка за временно съхранение, разположена в Регионално депо за неопасни отпадъци-Габрово.

Намаляване на количествата и риска от депонирани отпадъци

Основните пакети от мерки включват: дейности за намаляване на количествата депонирани отпадъци от приоритетни за регионалната икономика производствени сектори, модернизация на Регионалната система за управление на битовите отпадъци, проучване на възможностите за оползотворяване на утайките от ПСОВ.

4.3 СЦ 3: Трансформация на модела на поведение и потребление към нулево замърсяване, развитие на кръгова икономика и ресурсна ефективност

Идентифицираните области на интервенция в рамките на тази стратегическа цел интегрират концепцията за ресурсна ефективност като елемент на местните политики за опазване на околната среда в две основни направления:

Насърчаване на устойчивите модели на потребление сред населението

Предвидените мерки залагат на три основни инструмента за стимулиране на ресурсно ефективно и екологично поведение: осигуряване на достъп до информация и дигитализация на услугите, свързани с управление на отпадъците; информационни кампании и системно образование по околна среда; засилване на сътрудничеството с организациите по оползотворяване на отпадъците за популяризиране на ползите от разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци.

Решения за кръгова икономика и ресурсна ефективност

В тази си част планът за действие включва мерки, които извеждат ролята на общината в създаването и утвърждаването на мрежа от знания и иновации за ресурсно ефективни решения за развитие на местната икономика. Мерките предвиждат сътрудничество с компе-

тентните институции, браншовите организации и икономическите оператори за повишаване нивото на информираност за прилагане на принципите на екодизайн, устойчиви инвестиции и йерархията при управление на производствените отпадъци. Приоритет е засилването на партньорството с научната и изследователската общност за разработване и внедряване на иновативни решения в подкрепа на прехода към кръгова икономика.

5. Отчет за изпълнението на приоритет 3 - Ограничаване на изменението на климата (ИК) и адаптация към климатичните промени

Анализът на политиките и постигнатите резултати показва, че за да се реализира ускорен преход към нисковъглеродни и устойчиви към ИК икономика и общество, са необходими фокусирани усилия.

Община Габрово е постигнала значим напредък в усилията по смекчаване на ИК и ограничаване на емисиите парниковите газове (ПГ), както и в процеса на интегриране на политиките за климата в секторните политики, с акцент устройство на територията, строителство, жилищна политика, транспорт, енергийна ефективност, управление на отпадъците, управление на водите, управление на зелената система, защитени територии, почви, гори и др. Необходими са допълнителни и целенасочени усилия за: подобряване на координацията между компетентните институции - на национално, на регионално и на местно ниво; както и за ефективно интегриране на целите за декарбонизация и за устойчивост към ИК в секторните политики и регулации.

Постигането на ограничаване изменението на климата, на устойчивост на общество и икономика към настъпилите и бъдещи климатични изменения, изисква прилагане на комплексен подход. Дефинираните стратегически цели, области на действие и мерки са насочени към преодоляване на идентифицираните дефицити и предизвикателства.

5.1. СЦ 1: "Смекчаване на изменението на климата".

Тази цел адресира предизвикателствата, свързани с високата въглеродна и енергийна интензивност на транспортния сектор, на сектори строителство и сгради, на сектор битово отопление, както и на технологичното изоставане и ниско ниво на използване на ВЕИ, както в тези сектори, така и в производствените процеси на територията на общината.

В общината са реализирани следните проекти свързани с енергийната ефективност:

„Енергийни общности – местни собственици на енергия“ с акроним LOOP (Energy Communities – Local Ownership of Power).

Предвижда се изграждане на знания и капацитет за разработване и прилагане на модели за публично-частни партньорства за включване на местните общности в прехода към чиста енергия и повишаване на осведомеността за ползите от функционирането на енергийни общностни модели.

Проектът е финасиран по Програма на Европейския съюз за околната среда и климата „Лайф“ (LIFE); подпрограма „Преход към чиста енергия“ и е на Обща стойност – 1 758 511, 00 евро; Бюджет за Община Габрово – 29 840,00 евро. Същият е в процес на изпълнение и е с продължителност 36 месеца (1 октомври 2022 г. – 30 септември 2025 г.).

През отчетната година са проведени редица срещи и мероприятия, които имат за цел да повишават информираността на гражданите по темите за енергийните общности и тяхното развитие. Проектът е насочен към разработване и прилагане на модели, като през 2024 година бяха създадени и споделени инструменти, за свързване на местните власти с потенциални заинтересовани страни. Също така се официализира политиката на Община Габрово за подпомагане на енергийните общности, чрез подписване и преминаване на програма за акредитация на общините. Като най-съществен принос може да се отбележи разработването на пътна карта, която има за цел да постави ясни времеви хоризонти за предприемане на конкретни действия в посока подкрепа и развитие на нови енергийни общности.

„Българският форум за интелигентно финансиране на проекти за енергийна ефективност“ с акроним BeSMART (Bulgarian Energy Efficiency Forum on Smart Finance for Smart Buildings)

Преходът към нисковъглеродна икономика изисква по-висока енергийна ефективност и по-добро управление на енергията, навлизане на нови специализирани услуги и развитие на финансовите механизми. Това предизвикателство е особено актуално в сградния сектор, където използваният в момента механизъм за 100-процентова безвъзмездна финансова помощ при обновяване на многофамилни жилищни сгради трябва да се реформира в по-устойчива схема за финансиране. Тя трябва да е социално приемлива, да осигурява участието на уязвимите потребители и в същото време да поставя по-високи критерии за енергийна ефективност и екологични ползи. Обща цел на проекта е разработване и прилагане на политики и финансови механизми в подкрепа на инвестициите в енергийна ефективност и изпълнението на европейските инициативи за устойчиво енергийно развитие на национално и местно равни-

ще. Рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“; приоритет „Сигурна, чиста и ефективна енергия“; схема „Дейности за координация и подкрепа“. Общата стойност на проекта е 545 986,25 евро (100% грант). Бюджет за Община Габрово – 33 000,00 евро (100% грант). Проектът е в процес на изпълнение. Продължителност на проекта – 36 месеца (1 май 2021 г. – 30 април 2024 г.)

В рамките на проекта бяха проведени редица кръгли маси и конференции, благодарение на които, служители на Община Габрово имаха възможността да повишат както своята професионална компетентност по различни теми касаещи енергийната ефективност, така и да бъдат своевременно информирани за актуални и предстоящи програми и проекти, както и за техните особености, така че да се реализират успешно. Изготвени бяха препоръки и коментари по програми, включително прокарана идеята за договори с гарантиран резултат (ЕСКО) при ЕТАП II на програмата за „саниране“. Това реално е и единственият инструмент в подкрепа на гражданите, но за съжаление с оглед късното обявяване е трудно приложим.

„Сътрудничество между градове/региони и енергийни общности като средство за ускоряване на енергийния преход“ (TANDEMS)

Енергийните общности могат да подпомогнат гражданите и местните власти да инвестират във възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и енергийна ефективност. Местните власти са в добра позиция да подкрепят такива проекти, както и да осигурят подходяща среда за разработване и изпълнение на политики, насърчаващи участието на гражданите в енергийната трансформация на градовете. Държави като Белгия и Нидерландия имат големи традиции в създаването на енергийни общности, но съществуват опасения, че общностните модели могат да бъдат комерсиализирани, премахвайки необходимостта от участие на гражданите. В България директивите за енергийните общности все още не са транспонирани, въпреки че има голям потенциал по отношение на слънчевата енергия. Общата цел на проекта е утвърждаване на енергийните кооперативи като правилен подход за осигуряване на справедлив и ускорен енергиен преход, включващ гражданите във всяка стъпка на планиране и изпълнение. Финансирането е по програма на Европейския съюз за околната среда и климата „Лайф“ (LIFE); подпрограма „Преход към чиста енергия“. Обща стойност – 1 841 239.95 евро. Бюджет за Община Габрово – 64 601.25 евро. Продължителността на проекта е 36 месеца (1 октомври 2022 г. – 30 септември 2025 г.).

В рамките на проекта е разработена концепция и е реализиран модел за публично частно партньорство под формата на Енергийна Общност за производство и споделяне на енергия от фотоволтаична централа. През февруари 2024 година същата е официално учредена и регистрирана. През месец април 2024 година ФВелЦ е изградена и от тогава доставя енергия на Регионално депо за неопасни отпадъци, като през месец септември 2024 година същата е присъединена към електропреносната мрежа и в резултат на сключен договор енергията се споделя в други обекти на Община Габрово. От месец април до месец декември 2024 година в резултат на инициативата Община Габрово е използвала малко над 39 мегавата енергия произведена на място, като освен екологичното въздействие това води и до икономическа полза, тъй като за това количество енергия не се заплащат услугите като достъп и пренос до електропреносната мрежа, административната такса и баланс, както и акциз. За постигането на това са реализирани множество публични събития от различен характер, като участия в радио, подкаст, провеждане на конференции и семинари, както и срещи лице в лице. Енергийната

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

общност от своя страна проведе две срещи на своите 73 члена – през месец март и месец октомври 2024 година.

В рамките на проекта се подпомага и реализирането на мерките по НПВУ, касаещи многофамилните жилищни сгради – ЕТАП I.

Проучен е и потенциала на 3 многофамилни жилищни сгради, които са типови, относно потенциала им за разполагане на фотоволтаични централи.

„Интегрирани решения за плюсово енергийни и жизнени градове“ с акроним RESPONSE (integRatEd Solutions for POsitive eNergy and reSilient CitiEs)

Подобряване на околната среда посредством мерки за повишаване на енергийната ефективност и усвояване на щадящи технологии, като част от работата по реконструкцията на съществуващия сграден фонд в централната градска част. След реализацията на проекта Габрово цели да произвежда годишно 3,000 мегаватчаса енергия от възобновяеми източници, които да захранват потреблението в този район. Вследствие на мерките Габрово ще генерира енергийни спестявания около 2,500 мегават часа годишно и ще намали емисиите на вредните газове с еквивалента на 1,270 тона CO₂ на година. Финасирането е по рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“; приоритет LC-SC3-SCC-1-2018-2019-2020 „Интелигентни градове и общности“; схема „Иновационни действия“. Общата стойност на проекта е в размер на 23 558 437.25 евро. Бюджет за Община Габрово – 200 000.00 евро (100% грант)

През 2024 г. приключи ремонта на сградата на ДКЦ I База 2, в рамките на който бяха внедрени иновативни решения, повлияни от проекта, при въвеждане на енергоспестяващи мерки в опаковката на сградата. Подписан е договор за обновяване на административната сграда на Община Габрово, финансиран по НПВУ, в рамките на който ще бъдат изпълнени иновативни решения от проекта свързани с въвеждане на ВЕИ. Изпълнена е актуализация на енергийното обследване и конструктивно обследване на покрива, както и архитектурно заснемане и технически паспорт на сградата на Спортна зала „Орловец“, в рамките на която съ-

що е предвидено да бъдат приложени иновативни решения от проекта за постигане на плюсово енергиен район в Габрово. През юни 2024 г. членове на екипа по проекта посетиха град Сарагоса, Испания за да обменят опит в санирането на сгради и да участват в срещата на консорциума.

Проект **"Устойчиво енергийно обновяване на сградата на Музей „Дом на хумора и сатирата“, гр. Габрово“** се финансира по Националния план за възстановяване и устойчивост по сключен договор на 02.04.2024 г. на стойност 1 499 915.39 лв., от които безвъзмездна финансова помощ - 1 350 197.79 лв. и съфинансиране - 147 417.60 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Продължителност на проекта – 2 април 2024 г. – 30 юни 2026 г.

Ще бъде изпълнено устойчиво енергийно обновяване на сградата на Музей "Дом на хумора и сатирата", гр. Габрово - публична общинска собственост. Сградата е въведена в експлоатация през 1979 г. и до момента в нея са изпълнявани само текущи ремонти и частични енергийни мерки (частично сменена дограма и частична вътрешна топлоизолация). За намаление на консумацията на енергия в сградата настоящият проект предвижда в сградата да бъдат изпълнени енергоспестяващи мерки по ограждащите елементи - допълнителна топлоизолация по стените, пода, покрива и смяна на дограмите с дървени или стоманени рамки, както и енергоспестяващи мерки по системите - инсталиране на термопомпи за отопление, охлаждане и вентилация на сградата. В резултат на извършеното техническо обследване на сградата, проектът предвижда и ремонт на тераса на ет. 1 на източната фасада на сградата.

Преките очаквани резултати след реализацията на проекта са:

- сградата да постигне клас "А" на енергопотребление и да отговаря на критериите за СБНПЕ (Сграда с близко до нулевото потребление на енергия);
- 58,32 % спестена първична невъзобновяема енергия;
- 145,21 тона спестени емисии CO₂ год.;
- Намалени разходи за енергопотребление в сградата на Музей "Дом на хумора и сатирата", гр. Габрово;
- Удължен жизнен цикъл на сградата на Музей "Дом на хумора и сатирата", гр. Габрово;
- Подобро условия за работа в Музея и повишено качество на културния продукт.

През 2024 г. е проведена обществена поръчка и е избран изпълнител за Инженеринг - проектиране, строителство и авторски надзор на обект: "Устойчиво енергийно обновяване на Музей „Дом на хумора и сатирата“, гр. Габрово".

5.2 СЦ 2: "Постигане на устойчиво към изменението на климата общество и икономика" е насочена към преодоляване на дефицитите в политиките, свързани с подготовеността за реакция при бедствия и екстремни климатични явления, както и за превръщане на общината в устойчива към изменението на климата.

За изпълнението на така заложената стратегическа цел е предвидено да се развива зелената система в градска среда, с цел постигане на адаптация към климатичните промени, вкл. създаване на система от "зелени клинове"; полагане на грижи за дълготрайната дървесна растителност в градска среда, както и за оптимално развитие; изготвяне на списъци с дървесни видове, подходящи за озеленяване в рамките на общината, отчитайки очаквани климатични изменения; разработване и внедряване на подходяща система за поливане на дълготрайната дървесна растителност и др.

През 2024 г. Община Габрово сключи договори за:

- „Изпълнение на строително – монтажни работи на обект „Нов парк в кв. Младост, гр.

Габрово“ в съответствие с изготвения и одобрен инвестиционен проект на стойност 2 182 833, 98 лв. без ДДС. Срокът за изпълнение е 350 календарни дни, считано от датата на протокола за откриване на строителната площадка.

- „Изпълнение на строително – монтажни работи на обект „Благоустрояване на парк „Баждар“ в съответствие с изготвения и одобрен инвестиционен проект на стойност 4 003 157, 52 лв. без ДДС. Срокът за изпълнение е 550 календарни дни, считано от датата на протокола за откриване на строителната площадка.

5.3 СЦ 3 "Изграждане на капацитет за осъществяване на преход към климатично неутрална община".

Twin cities - NetZeroCities

През м.юни 2023 г., Община Габрово кандидатства за програмата “Туин” на Net Zero Cities. В рамките на тази програма, Общината установи партньорство с градовете Дижон (Франция) и Матозиньош (Португалия), с цел обмяна на опит, знания и стратегии за изпълнение на климатични мерки. На 2 април 2024 г. Габрово гостува на Дижон Метропол, Франция като пилотен град с проект FAASST-NZ - Facilitate trAnsition Actions maSSification Towards Net Zero от програма Twin cities на NetZeroCities. Пилотните дейности целят да проектират “Оператор за масовост (МО)” - иновативен подход за управление на много страни, за да координират оперативното планиране и изпълнение на проектите за преход на града. Целта на оператора е да разшири проектите за преход на града, частни и публични, докато проектира и разработва пътека за трансформация на способността на територията да постигне своите цели за климатична неутралност. “Оператор за масовост (МО)” ще има многофункционална част: one stop shop, териториално планиране, финансова функция и други. Операторът за масовост ще използва директно и непряко иновативни решения, разработени в рамките на съществуващи проекти за изследвания и иновации, и по-специално в контекста на проекта H2020 RESPONSE. Град Габрово и град Матозиньош, Португалия като част от програмата бяха поканени за първата организирана среща по проекта в Дижон с местните стейкхолдъри.

През месец ноември 2024 г. партньорите от Дижон и Матозиньош гостуваха на Община Габрово по Програмата за обучение за поборимяване - „Twinning Learning Programme“ и участваха в Gabrovo Innovation camp 2024. Партньорите от Дижон се включиха с лекция за дейностите по климатичния договор на Дижон.

„Климатично неутрално и умно Габрово“ (NetZeroHero).

През месец март 2024 г. Община Габрово разработи заедно със своите партньори от ЕнЕфект- София проектно предложение “NetZERO HERO” по покана на NetZeroCities за пилотни градове, финансирани по програма Хоризонт 2020 в размер до 500 хиляди евро.

През месец май 2024 г. на официалния сайт на NetZeroCities беше публикувана информация, според която проектът на Община Габрово попада сред избраните за финансиране проектни предложения в т.нар. Кохорта 3 - PilotCitiesProgramme на NetZeroCities.

Габрово е един от 25 града, които са част от 21 пилотни градски дейности от 12 държави.

Целта на проекта NETZERONERO е да се постигне въглеродно неутрална зона; да се постави пример, който да бъде последван от други български градове; да се изградят нови знания и капацитет на служители и местни общности.

NetZeroHero е насочен към намаляване на въглеродните емисии в градска среда чрез пилотни проекти за обновяване на жилищни и обществени сгради, въвеждане на възобновяеми енергийни източници и повишаване на енергийната ефективност. Пилотният

проект обхваща 30 многофамилни жилищни сгради, две детски градини, една ясла, едно училище и няколко търговски обекта в части от кв. „Трендафил“ 1 и района между бул. „Могильов“, улиците „Лазурна“ и „Венера“. Проектът цели да създаде пример за устойчиво развитие, който да бъде приложен и в други квартали на Габрово, както и в градове от България.

Финансирането е по Рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 2021-2027 г.; покана „NetZeroCities – програма за осигуряване на условия за трансформация на градовете“. Обща стойност – 575 687.50 евро (100% грант). Бюджет за Община Габрово – 285 625.00 евро (100% грант). Проекта е в процес на изпълнение със срок от 24 месеца (1 септември 2024 г. – 31 август 2026 г.) .

През 2024 г. по проекта е изпълнена първата част необходима за създаването на концепция за ниско въглеродна зона, а именно събирането на данни за енергийното състояние на сградите находящи се в пилотния квартал. В рамките на три месеца от стартирането на проекта, беше събрана наличната информация за енергийното потребление на по-голямата част от сградите, които са 30 многофамилни сгради, 1 училище, детска градина и ясла и други. Поставени бяха концептуални идеи за постигането на целите, както и комуникация с експерти, които ще работят по темата.

Градове за управление на устойчивото развитие

Габрово е част от проект *„Градове за управление на устойчивото развитие: адаптиране на процеси и инструменти за управление чрез използване на целите за устойчиво развитие като стратегическо средство“ по програма за междурегионално сътрудничество „Урбакт IV“ 2021 – 2027 г.*

Програма „Урбакт“ има за цел изграждане и развитие на мрежи между европейските градове с цел насърчаване на устойчиво и интегрирано градско развитие. Програмата улеснява обмена на знания и добри практики между градовете и другите нива на управление. В рамките на проекта си сътрудничат следните градове: Ёспоо – Финландия (водещ партньор); Брага – Португалия; Кошице – Словакия; град Яблонец над Ниса – Чехия; Талин – Естония; Валенсия – Испания; Община Агиос Димитриос – Гърция; Манхайм – Германия; Габрово – България.

Пред градовете стоят амбициозни екологични предизвикателства за климата и биоразнообразието. Градовете за управление на устойчивото развитие (CSG) ще създадат нови процеси и адаптирани към местните условия инструменти, използвайки ЦУР като средство за стратегическо управление в три направления: разработване на политики, многостепенно управление и организационно развитие.

Цел на проекта е насърчаване на партньорското и интегрирано планиране, фокусирано върху ключови въпроси на местното развитие в унисон с кохезионната политика на Европейския съюз. Специфични цели на проекта:

- Предоставяне на експертиза за специфични пилотни инициативи в мрежата;
- Учене между партньорите чрез интегриран подход;
- Транснационален обмен на знания и повишаване на капацитета;
- Капитализиране на резултатите и взаимодействие между градовете.

С участието си в проекта Габрово цели да тества решения, които ще подпомогнат постигането на въглеродна неутралност и ще допринесат за радикална трансформация на начина, по който се разглежда изменението на климата.

Проекта е финансиране – Програма за междурегионално сътрудничество „Урбакт IV“ 2021 – 2027 г.; Специфична цел на Interreg 1. „По-добро управление на сътрудничеството“; 1.1. Подобряване на институционалния капацитет на публичните власти и заинтересованите

страни за прилагане на териториалните стратегии; 1.1.1. Насърчаване на интегрирано устойчиво градско развитие чрез сътрудничество. Бюджет за Община Габрово – 75 000.00 евро, от които: 60 000.00 евро – Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР – 80%) и 15 000.00 евро – национално съфинансиране от държавния бюджет на Република България (20%). Продължителност на проекта е от 1 юни 2023 г. до 31 декември 2025 г.

През 2024 г. в рамките на проекта бяха проведени срещи на работната група в Габрово, както и посещения в градовете: Валенсия, Манхайм, Брага, на които срещи се работеше по постигане на поставените цели по проекта, като се обменяше опит между партньорите. В момента се работи по изработването на интегриран план за действие.

Климатичен договор – Габрово 2030 г

Договорът за климатичен град на Габрово беше подаден през месец септември 2024 г. в портала на NetZeroCities, чиято основна функция е да подкрепя, съветва и подпомага градовете от мисията на 100те града на ЕС в стремежа да постигнат своята цел за климатична неутралност до 2030 г. NetZeroCities е част от програмата за научни изследвания и иновации Хоризонт 2020 в подкрепа на Зелената сделка на Европейския съюз. NetZeroCities е създаден, за да помогне на градовете да преодолеят настоящите структурни, институционални и културни бариери, пред които са изправени, за да постигнат климатична неутралност до 2030 г. Договорът за климатичен град на Габрово премина успешно първа проверка от NetZeroCities и в момента е в процес на оценка от ЕК. Очаква се оценката от ЕК да се получи през 2025 г.

Договорът за климатичен град представлява официална декларация на Габрово за ангажираност към постигане на климатична неутралност до 2030 г. Договорът е представен в три документа – 1. Ангажимент на Габрово; 2. План за действие; 3. Финансов/инвестиционен план. Дейностите по изпълнение на договора за климатичен град ще са насочени в секторите: енергийни системи и сгради; мобилност и транспорт; отпадъци и кръгова икономика; зелена инфраструктура и природосъобразни решения.

Габрово се откроява сред българските общини със своите проактивни проекти за енергийна ефективност и интелигентни градове. Градът възприема иновативни решения, внедрява чисти технологии и си сътрудничи с местния бизнес, академичните среди и гражданския сектор. Визията на Габрово е да бъде зелен, иновативен и интелигентен град, насърчавайки устойчив икономически растеж и екологично съзнателен преход.

По отношение на застраховането при климатични промени Габрово участва като пилотен град по проект Сотерия - Тестване на застрахователни решения за регионите в адаптацията им към климатичните изменения“ с акроним **SOTERIA** (SOLutions TEsting for Regions through Insurance for climate Adaptation). Проектът е обвързан с участието на Община Габрово в 100-те мисии и има за цел предотвратяване на увеличаващите се пропуски в защитата от климатични бедствия. Въвеждане на общозастрахователни продукти, които възнаграждават проактивните превантивни мерки и водят до увеличение на покритието чрез достъпни и ефективни застрахователни решения. Мобилизиране и ангажиране на заинтересованите страни (публични, частни и граждански съюзи) за съвместни действия към климатичните промени; Подобряване на капацитета за използване на данни за изпълнение на мисията „Адаптиране към изменението на климата“. Проектът е финансиран по Рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 2021-2027 г.; схема „Действия за научни изследвания и иновации в подкрепа на мисията „Адаптиране към изменението на климата“; приоритет „Най-добри практики и пилотни застрахователни решения за адаптиране към изменението на климата в регионите и общностите на ЕС, Община Габрово. Обща стой-

**Отчет за изпълнение на дейностите заложи в Програмата за опазване на околната среда на
Община Габрово 2023 – 2027 г.**

ност на проекта е 2 998 353.75 евро (100% грант) Бюджет за Община Габрово – 69 500.00 евро (100% грант). Същият е в процес на изпълнение, с продължителност 30 месеца (1 септември 2023 г. – 28 февруари 2026 г.).

През 2024 г. по проекта са проведени две работни срещи с участието на представители на различни институции и партньори от Норвегия и Швейцария. Темата на срещите е „Адаптацията към климатичните промени и застраховането“. Обсъдени са възможности за създаването на единно споделено пространство за събиране и анализ на информация по въпросите на климатичните бедствия. Тази информация е необходима, както за общината, когато взема решения за инвестиционни проекти за адаптация към климатичните промени, така и на застрахователния сектор, за да предложи иновативни застрахователни решения. По-време на срещите са представени: модел на информационния хъб в Норвегия и България; иновативни застрахователни решения; мерки за превенция на рисковете в плановите на Община Габрово. Поставено е началото на диалог между община, застрахователи, бизнес и граждани.

Отчет за изпълнението на приоритет 4 - Управление за ускорено постигане на целите за околната среда.

Приоритет 4 от Програмата за опазване на околната среда на община Габрово залага общата рамка за приоритетни действия за интегриране на политиките във всички секторни политики на общината. Той поставя и акцент върху отчетността, публичността, прозрачността и ангажираността на обществеността, подобряването на административния капацитет и контролната дейност.

6.1 СЦ 1: "Интегриране на принципите на устойчиво управление в секторните политики и нормативна рамка на общинско ниво" е насочена към прилагането на управленски механизми и модели при разработване и прилагане на местните политики и нормативната уредба в община Габрово. Целта е в този процес, касаещ всички секторни политики и дейности на общината, да бъдат съблюдавани принципите за устойчиво развитие и опазване на околната среда. Това ще се реализира чрез общите усилия на общинския съвет, общинската администрация, институциите, бизнеса, академичните среди и обществеността.

Превантивния контрол по отношение недопускане на замърсява и увреждане на околната среда се осъществява от РИОСВ – Велико Търново. Всички уведомления за инвестиционни намерени и за планове, програми и проекти на физически и юридически лица в т.ч. и на Община Габрово подлежат на процедура по Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие. Те са публично достъпни на сайта на община Габрово и РИОСВ – Велико Търново.

ИЗВОД

Видно от всичко гореизложено е, че Община Габрово реализира много проекти, които допринасят за изпълнението на заложените приоритети и цели в ПООС. Настоящият отчет за изпълнението на ПООС за 2023 - 2027 г. отчита само изпълняваните мерки през 2024 г. В отчета не са включени мерките, по които през отчетния период не са стартирали дейности и проекти, поради липса на финансиране вследствие на закъснение в стартирането на оперативните програми и др. донорски програми в България.